

مقدمه

در مسیر تحقق برنامه و اهداف بلند نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و به منظور نیل به جهش علمی و نهضت تولید علم در دانشگاه‌های کشور، بایسته است با اهتمام ویژه برای استانداردسازی علمی دانشگاه در همه زمینه‌ها گام برداشته و تلاش نموده امکانات موجود را به‌روز و کمبودها را متناسب با فرهنگ بومی و تولید، برطرف نماییم و این مهم حاصل نمی‌شود مگر این که حرفه‌ای بیندیشیم و محیط کار حرفه‌ای توأم با سلامت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی را در عمل فراهم سازیم.

به همین منظور، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی برای قانون‌مند نمودن و استانداردسازی رفتار و پوشش دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی، با اتکا به دانش جمعی و قوانین موجود در سطح ایران و جهان، اقدام به تدوین آیین‌نامه‌ای در این خصوص نمود تا مسیر روشنی برای عملکرد جوانان فرهیخته دانشگاهی ترسیم نماید. از این رو به استناد بند الف ماده ۳ فصل اول قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، استانداردهای حقوق گیرنده خدمت و نیز مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۷۴/۶/۱۳ در خصوص مصادیق پوشش (مجاز و غیر مجاز) ویژه دانشجویان که برای تبیین بند ۳/د ماده ۶ آیین‌نامه انضباطی دانشجویان، تدوین شده است. آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور به تصویب رسید و به منظور اجرایی نمودن این آیین‌نامه به استناد بند ۱ از ماده ۴ آیین‌نامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور، شیوه‌نامه‌ای تهیه گردید، تا ضمن شفاف‌سازی عملکرد دانشجویان خط و مشی مشخص برای مجریان و ناظران باشد. در حقیقت تدوین آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌ی اجرایی آن، پاسخ به نیاز دانشجویانی است که خواستار تعیین روشی شفاف و دقیق و به دور از سلايق شخصی برای امکان حضور در محیطی سالم با حفظ حرمت و رعایت کرامت انسانی هستند که زمینه‌ساز تعالی علمی و اخلاقی می‌باشد. لذا دستگاه‌های اجرایی حوزه بهداشت و درمان پس از ابلاغ آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان ملزم به رعایت آن می‌گردند.

قوانین آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌ی رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم

پزشکی کشور

رفتار حرفه‌ای

الف) الزامات دانشجویان در محیط‌های آموزشی و پژوهشی

۱- دانشجویان باید از ایجاد هر گونه اختلال به هنگام تدریس خودداری نمایند. مصادیق اخلال در هنگام تدریس مانند: ورود به کلاس بعد از استاد، خوردن و آشامیدن، بلند صحبت کردن، خندیدن و ایجاد سرو صدا، استفاده از تلفن همراه و سایر وسایل صوتی و تصویری.

۲- دانشجویان باید از اعمال و رفتار خلاف شئون اسلامی، دانشجویی و اخلاق حرفه‌ای خودداری نمایند. مصادیق آن مانند: عدم رعایت ادب و احترام، فروتنی، اخلاق و آداب اسلامی متناسب با شأن یک فرد دانشگاهی، توهین و تمسخر زبانی و رفتاری، مشاجره و پرخاشگری، عدم رعایت حقوق دیگران، مصرف هر نوع محصول دخانی یا مخدر، استفاده از هر نوع دارو یا ماده‌ای که باعث غیر عادی جلوه نمودن حرکات و گفتار دانشجو شود.

۳- دانشجویان باید ملزم به حفاظت و استفاده صحیح از امکانات، تجهیزات و وسایل عمومی در اختیار باشند. مصادیق آن مانند:

* دانشجویان بدون هماهنگی مسئول مربوطه، مجاز به استفاده از تجهیزات نخواهند بود. باید به علائم هشداردهنده و راهنمای استفاده از وسایل در محیط توجه نمایند. استفاده از امکانات و تجهیزات برای مصارف شخصی و یا به نفع احزاب و گروه‌های غیر مجاز، ممنوع می‌باشد، ایراد خسارت به اموال موجود در فضاهای دانشگاهی و محیط‌های بهداشتی درمانی یا سایر اموال بیت‌المال مجاز نمی‌باشد.

ب) الزامات دانشجوی بالینی

۱- رعایت کلیه ضوابط مندرج قبلی این شیوه‌نامه برای دانشجویان بالینی الزامی است.

۲- دانشجویان باید به منظور رعایت استانداردهای حقوق خدمات‌گیرندگان و همراهان وی، متون مصوب اخلاقی پزشکی را مطالعه و به آن عمل نمایند.

۳- از آن جایی که رعایت حریم شخصی و آرامش روحی بیمار در هر شرایطی برای دانشجویان الزامی است، لذا باید سعی نمایند قبل از معاینه، آزمایش و یا تهیه شرح حال، رضایت بیمار را اخذ نمایند.

۴- دانشجویان در صورتی که دستورالعملی را به ضرر بیمار و یا ناقص مقررات بالینی و ایمنی ببینند، باید در ابتدا آن را با مسئول ارشد آموزش بالینی در میان بگذارند.

۵- هنگام معاینه باید حریم خصوص بیماران رعایت شود.

- ۶- دانشجویان باید به حقوق بیماران در رابطه با انتخاب درمانگر و روش درمانی در موارد غیر اورژانس، احترام بگذارند
- ۷- دانشجویان باید به مذهب و فرهنگ بیماران احترام بگذارند.
- ۸- دانشجویان نباید از موقعیت بیماران و یا خانواده‌های آنان سوء استفاده نمایند.
- ۹- دانشجویان باید اسرار بیماران را حفظ نمایند.
- ۱۰- دانشجو باید در حین انجام وظیفه در محیط‌های بهداشتی درمانی، کارت شناسایی خود را به همراه داشته باشد.
- ۱۱- خوردن و آشامیدن و استفاده از تلفن همراه بر بالین بیمار ممنوع است.

پوشش حرفه‌ای

الف) پوشش حرفه‌ای دانشجویان دختر در محیط آموزشی و پژوهشی:

- ۱- حجاب باید کامل و بر اساس شئون اسلامی و دانشجویی باشد.
- ۲- استفاده از مانتو، شلوار، مقنعه و جوراب متعارف برای پوشش الزامی است.
- ۳- مدل مانتو، شلوار، مقنعه و جوراب باید ساده و به دور از مدل‌های افراطی باشد.
- تبصره ۱:** پوشیدن مانتوی تنگ یا خیلی گشاد، کوتاه یا خیلی بلند، مجاز نیست.
- تبصره ۲:** شلوار باید اندازه متعارف داشته باشد و تنگ یا کوتاه نباشد.
- تبصره ۳:** استفاده از لباس‌هایی که تماماً پاره و یا وصله باشد، ممنوع است.
- تبصره ۴:** پوشش چادر یا مقنعه باید کامل و بر اساس موازین شرعی باشد.
- تبصره ۵:** کفش باید ساده، تمیز، با پاشنه متعارف و بدون صدای آزار دهنده باشد.
- تبصره ۶:** پوشیدن چکمه روی شلوار، و نیز دمپایی و صندل در محیط‌های آموزشی و پژوهشی مجاز نیست.
- ۴- رنگ مانتو شلوار، کیف کفش و جوراب نباید تند و زننده باشد و جلب توجه نماید.
- ۵- از مانتو، شلوار، مقنعه و جورابی که ضخامت لازم را برای حفظ پوشش و حجاب ندارد، استفاده نگردد.
- ۶- استفاده از لباس، کیف، کفش، جوراب، پیشانی‌بند، مچ‌بند، شال، دستمال گردن، کمربند، انگشتر و کلاه‌هایی که غیر متعارف و دارای نقوش و نوشته‌های زننده و یا علامت گروه‌های ضد اسلام، ضد انقلاب و ضد اخلاق باشند، مجاز نیست.
- ۷- استفاده از عینک و زیور آلات متعارف مانند انگشتر و ساعت مجاز است.
- ۸- ناخن‌ها باید کوتاه، تمیز، پیراسته و بدون هیچ گونه زینتی باشند.
- ۹- انجام هرگونه آرایش و خال‌کوبی که در معرض دید باشد، ممنوع است.
- ۱۰- استفاده از عطر یا ادکلن با بوی تند و غیر متعارف مجاز نیست.

ب) پوشش حرفه‌ای دانشجویان پسر در محیط‌های آموزشی و پژوهشی

- ۱- پوشش باید کامل و بر اساس شئون اسلامی و دانشجویی باشد.

- ۲- استفاده از شلوار، پیراهن و جوراب متعارف برای پوشش الزامی است.
- ۳- مدل پیراهن، شلوار، کیف، کفش و جوراب باید ساده و به دور از مدل‌های افراطی باشد.
- تبصره ۱:** پیراهن باید آستین‌دار بوده، کوتاه و خیلی تنگ نباشد.
- تبصره ۲:** شلوار نباید تنگ و کوتاه باشد.
- تبصره ۳:** استفاده از لباسی که تماماً پاره یا وصله باشد، مجاز نیست.
- تبصره ۴:** پوشیدن دمپایی و صندل در محیط‌های آموزشی و پژوهشی مجاز نیست.
- تبصره ۵:** کفش باید تمیز و ساده باشد.
- ۴- رنگ لباس کفش و جوراب نباید تند و زننده باشد یا جلب توجه نماید.
- ۵- از پیراهن و شلواری که ضخامت لازم را برای حفظ پوشش ندارد، استفاده نگردد.
- ۶- استفاده از لباس، کیف، کفش، جوراب پیشانی‌بند، مچ‌بند، شال، دستمال گردن، کمربند، انگشتر و کلاه‌های که غیر متعارف و دارای نقوش و نوشته‌های زننده و یا علامت گروه‌های ضد اسلام، ضد اخلاق، ضد انقلاب باشند، مجاز نیست.
- ۷- استفاده از کراوات و پاپیون ممنوع است.
- ۸- استفاده از عینک و زیورآلات متعارف مانند انگشتر و ساعت مجاز است.
- ۹- به دلیل افزایش انتقال عفونت و آسیب به افراد و تجهیزات، ناخن‌ها بایستی کوتاه، تمیز و پیراسته باشند.
- ۱۰- انجام هر گونه آرایش و خال‌کوبی که در معرض دید باشد، ممنوع است.
- ۱۱- پیرایش موی سر و صورت باید ساده، کوتاه و به دور از مدهای افراطی باشد.
- ۱۲- استفاده از عطر یا ادکلن با بوی تند و غیر متعارف مجاز نیست.

ج) پوشش حرفه‌ای دانشجویان بالینی در فضاهای بهداشتی، درمانی:

- رعایت کلیه ضوابط پوشش حرفه‌ای دانشجویان در محیط آموزشی و پژوهشی در فضای بهداشتی-درمانی هم الزامی است، همچنین:
- ۱- دانشجویان بالینی باید در طول مدت حضور در محیط‌های بهداشتی و درمانی از لباس فرم مخصوص به خود (طبق استانداردهای تعریف شده از طرف دانشگاه) با رعایت کامل شئون اسلامی و دانشجویی استفاده نمایند.
- تبصره ۱:** استفاده از لباس مناسب و نیز ضخامت پارچه‌ی لباس فرم و اندازه و سایز آن باید منطبق با مشخصات محیط‌های آموزشی و پژوهشی باشد.
- تبصره ۲:** لباس فرم دانشجویان باید به صورت پاکیزه و مرتب و با دکمه‌های بسته باشد.
- تبصره ۳:** پوشش دانشجویان در محیط بالینی- آزمایشگاهی خاص، مانند اتاق عمل و بخش مراقبت‌های ویژه می‌بایست کاملاً بر طبق استاندارد تعریف شده در آن بخش و با رعایت حجاب و پوشش کامل اسلامی باشد.
- ۲- به دلیل افزایش انتقال عفونت و آسیب به افراد و تجهیزات و یا جلب توجه، استفاده از هر گونه آرایش و بلندی ناخن‌ها برای دانشجویان بالینی ممنوع است.
- ۳- پوشیدن جوراب برای حفظ بهداشت در محیط‌های آموزشی و بهداشتی ضروری است.

- ۴- به منظور کاهش صدمه به پا و پیشگیری از انتقال عفونت، کفش دانشجویان باید جلوبسته باشد.
- ۵- کارت شناسایی ارائه شده از سوی معاونت آموزشی بایستی شامل: عکس، نام و نام خانوادگی، آرم دانشگاه، رشته تحصیلی و سمت دانشجویی باشد و به صورت متحدالشکل بر روی لباس فرم نصب گردد به طوری که کاملاً قابل رؤیت باشد.
- ۶- کارنامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان، در هر دوره تحصیلی، از سوی معاونت آموزشی دانشگاه طبق کارنامه پیوست صادر می‌شود. و مسئولیت تکمیل آن با استادان دانشجو در آن دوره است.
- ۷- استادان موظفند با توجه به این شیوه‌نامه، برای رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان به صورت مجزا، نمره توصیفی عالی، خوب، متوسط یا ضعیف را به همراه هر نمره‌ی آموزشی اعم از تئوری یا عملی صادر نمایند.
- تبصره ۱:** لازم است معاونت آموزشی دانشگاه در خصوص نحوه‌ی تکمیل کارنامه، جلسه توجیهی برای استادان برگزار نماید.
- تبصره ۲:** در مورد دروسی که بیش از یک استاد مسئولیت تدریس را بر عهده دارد، مسئولیت تکمیل کارنامه رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان آن درس، با تأیید مدیر گروه، ترجیحاً بر عهده استادی است که بیشترین تعداد ساعات تدریس را بر عهده دارد.
- تبصره ۳:** در صورت درخواست دانشجو، کارنامه‌ی رفتار و پوشش حرفه‌ای وی، در پایان هر دوره به صورت محرمانه به اطلاع وی خواهید رسید.
- تبصره ۴:** نمره‌های رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجو در مراحل مختلف تحصیل و نیز در هرگونه استخدام دولتی و گزینش، با ضریب مثبت مورد استناد قرار خواهند گرفت.
- ۸- ارزش عددی درجه‌ی عالی ۴، خوب ۳، متوسط ۲ و ضعیف ۱ است. از این اعداد برای تعیین میانگین نمره‌های توصیفی دانشجو در کارنامه رفتار و پوشش حرفه‌ای وی استفاده می‌شود.
- ۹- چنانچه میانگین نمرات توصیفی رفتار یا پوشش حرفه‌ای دانشجو در کارنامه نیمسال وی متوسط باشد، به دفتر مشاوره دانشجویی معرفی می‌گردد و تا ارتقا به درجه بالاتر، تحت آموزش دفتر قرار می‌گیرد.
- تبصره ۵:** در صورتی که نمره‌های توصیفی دانشجو پس از دو ترم متوالی بعد از معرفی به دفتر مشاوره دانشجویی کماکان متوسط و یا پایین‌تر از آن باشد، به شورای انضباطی دانشجویان معرفی می‌گردد.
- ۶- چنانچه میانگین نمرات توصیفی رفتار با پوشش حرفه‌ای دانشجو در کارنامه نیمسال وی ضعیف باشد، در مرحله‌ی نخست تحت آموزش دفتر مشاوره دانشجویی قرار گرفته و در صورت تکرار به شورای انضباطی دانشجویان معرفی می‌گردد.
- تبصره ۶:** معاونت آموزشی موظف است در صورت اعتراض دانشجو و یا معرفی دانشجو به شورای انضباطی، کارنامه‌ی وی را به همراه توضیحات مکتوب استادان به معاونت دانشجویی و فرهنگی (رئیس شورای بدوی انضباطی دانشجویان) ارائه نماید.
- ۱۰- معاونت دانشجویی و فرهنگی وظیفه نظارت بر حسن اجرای شیوه‌نامه اجرایی را بر عهده خواهد داشت.

کارنامه‌ی رفتار و پوشش حرفه‌ای دانشجویان

دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی

نام و نام خانوادگی:

شماره دانشجویی:

نام و رشته تحصیلی:

نیمسال تحصیلی: اول / دوم

سال تحصیلی

ردیف		نام درس		نام استاد		نمره رفتار حرفه‌ای		نمره پوشش حرفه‌ای			
معدل (مقی)											
معدل (بر اساس ارزیابی توصیفی)				عالی	خوب	متوسط	ضعیف	عالی	خوب	متوسط	ضعیف

معدل بین (۰-۱) ارزیابی توصیفی، **ضعیف**

معدل بین (۲-۳) ارزیابی توصیفی، **متوسط**

معدل بین (۳-۴) ارزیابی توصیفی، **خوب**

معدل بین (۴-۵) ارزیابی توصیفی، **عالی**